

Επίκαιρα

Θέματα Συνταγματικού Δικαίου

Υπεύθυνος ύλης: Ξενοφών Κοντιάδης

Ιούλιος 2012, Τεύχος 16

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα 'ποιος είναι μέλος μειονότητας'»,
Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας»,
Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο»,
Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος»
Σταύρος Λυγερός

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Victim Support Services in the EU: An overview and assessment of victims' rights in practice - Υποστήριξη Θυμάτων στην ΕΕ: Μια γενική επισκόπηση και εκτίμηση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη»

Το αμήχανο ερώτημα «ποιος είναι μέλος μειονότητας»

Mike Dorf, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Πανεπιστήμιο Κολούμπια

Ο προσδιορισμός του ποιος ανήκει σε μια μειονοτική ομάδα, ώστε να έχει δικαίωμα να απολαύσει τα οφέλη που απορρέουν από την ιδιότητα αυτή, είναι μια μάλλον αμήχανη διαδικασία. Ακόμη και δικαστές του Ανωτάτου Δικαστηρίου που θεωρούνται σήμερα φιλελεύθεροι ή μετριοπαθείς έχουν κατά καιρούς επισημάνει αυτή τη δυσκολία. Ο δικαστής Stevens, μειοψηφώντας στην απόφαση Fullilove, συνέκρινε τη μέθοδο με την οποία προσδιορίζεται αν κάποιος δικαιούται θετικών διακρίσεων με τη φυλετική νομοθεσία των Ναζί. Ο δικαστής Kennedy, μειοψηφώντας στην απόφαση Metro Broadcasting, αναφέρθηκε στη γλώσσα που χρησιμοποιούσαν οι νόμοι αυτοί παραλληλίζοντάς την με την άπαρτχαιντ νομοθεσία της Νοτίου Αφρικής.

Είναι όμως σχετικά εύκολο να δει κανείς τη διαφορά ανάμεσα στα παραδείγματα αυτά με κριτήριο τη χρήση αυτών των κατηγοριοποιήσεων. Οι φυλετικοί νόμοι των Ναζί δεν ήταν αποκρουστικοί επειδή προσδιορίζουν ποιος είναι Εβραίος. Ήταν αποκρουστικοί επειδή για τους Ναζί ο χαρακτηρισμός των Εβραίων ήταν το πρώτο βήμα για τη δολοφονία τους. Κατά παρόμοιο τρόπο, η εμμονή του νοτιοαφρικανικού άπαρτχαιντ με βαθμούς λευκότητας, μαύρου χρώματος και «εγχρωμότητας» σχετίζεται με τα νομικά προνόμια και τις απαγορεύσεις που συνεπάγονταν. Μόλις ο δικαστής Stevens μετακινήθηκε από την κεντροδεξιά πτέρυγα του Δικαστηρίου προς τα αριστερά, κατανόησε τη σημασία της ουσιώδους αυτής διάκρισης επισημαίνοντας το 1995 στη μειοψηφία της απόφασης Adarand ότι οι παραλληλισμοί αυτού του τύπου «παραβλέπουν τη διαφορά ανάμεσα σε μια πινακίδα που γράφει 'Απαγορεύεται η Είσοδος' και σε μια που αναγράφει 'Καλώς Ήρθατε'». Κανένας λογικός άνθρωπος δεν μπορεί να θεωρήσει ότι οι κατηγοριοποιήσεις που γίνονται στο πλαίσιο προγραμμάτων θετικών διακρίσεων στην ανώτατη εκπαίδευση

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

αποτελούν προοίμιο γενοκτονίας ή άπαρτχαιντ.

Ακόμα όμως και αν είναι άστοχες οι συγκρίσεις με το ναζισμό και το άπαρτχαιντ, ενυπάρχει κάτι εγγενώς προβληματικό στην προσπάθεια της κυβέρνησης (ή ισχυρών ιδιωτικών κέντρων εξουσίας) να προσδιορίζει αν κάποιος είναι αρκετά μαύρος ή αρκετά Λατίνος ή αρκετά ιθαγενής ώστε να δικαιούται να συμμετάσχει σε κάποιο πρόγραμμα θετικών διακρίσεων. Γιατί συμβαίνει αυτό; Πιστεύω πως η αιτία είναι ότι λειτουργεί ως υπόμνηση του βασικού λόγου για τον οποίο δεν συμφωνούμε με τις φυλετικές και εθνοτικές διακρίσεις: το ότι καθίσταται ουσιώδους σημασίας ένα κριτήριο το οποίο θα έπρεπε να μην παίζει κανένα απολύτως ρόλο. Αν δεν μπορούμε καν να είμαστε βέβαιοι αν κάποιος είναι αφροαμερικανός, λατινοαμερικανός ή ιθαγενής κάτοικος της Αμερικής, αναρωτιόμαστε για ποιο λόγο θα πρέπει να συνδέουμε την απόλαυση προνομίων με βάση το status αυτό.

Φυσικά υπάρχουν πολλοί τρόποι να απαντήσει κανείς σε αυτό το ερώτημα, όμως πιστεύω πως ακόμη και οι πιο ακραιφνείς υποστηρικτές των θετικών διακρίσεων (όπως εγώ) νιώθουν κάπως αμήχανα με το ζήτημα του προσδιορισμού του «ποιος μετράει» ως μειονοτικός. Ο πρώτος λόγος για αυτό είναι ότι τείνει να διαχωρίσει μεταξύ τους τις διαφορετικές θεμελιώσεις υπέρ των θετικών διακρίσεων. Αν για παράδειγμα μας ενδιαφέρει ο σεβασμός της διαφορετικότητας σε επίπεδο αντιλήψεων, τότε εκείνος που ταυτίζεται έντονα με μια συγκεκριμένη ομάδα πρέπει να θεωρείται πιο πολύ μέλος της από κάποιον ο οποίος ταυτίζεται σε μικρότερο βαθμό, ακόμη και αν συνδέεται λιγότερο με την ομάδα με βάση γενετικά κριτήρια. Αντίθετα, αν μας ενδιαφέρει να καταπολεμήσουμε τα στερεότυπα ή να δημιουργήσουμε πρότυπα, τότε παίζει ρόλο αν κάποιος μπορεί να είναι ξεκάθαρα εξωτερικά αναγνωρίσιμος ως μέλος μιας ομάδας.

Ίσως τελικά το ερώτημα ποιος ανήκει σε μια μειονοτική ομάδα καθίσταται περισσότερο ή λιγότερο προβληματικό σε συνάρτηση με τη χρήση για την οποία προορίζεται. Ακόμη και οι πολέμιοι των θετικών διακρίσεων αναγκάζονται να προβούν σε κάποιας μορφής προσδιορισμό του «ποιος ανήκει» προκειμένου να εξαλείψουν παλαιού τύπου διακρίσεις. Ας υποθέσουμε ότι ένας λευκός εργαζόμενος μηνύει τον εργοδότη του υποστηρίζοντας ότι προήχθη αντί για αυτόν ένας Αφροαμερικανός συνυποψήφιος του με λιγότερα προσόντα. Για να στοιχειοθετήσει *prima facie* ότι υπάρχει αντικείμενο στην υπόθεση θα πρέπει να προσδιορίσει σε ποια φυλή ανήκει ο ίδιος και σε ποια ο ανθυποψήφιος του. Και αυτό δεν είναι πάντα προφανές.

Εκτός όμως από την περίπτωση που κάποιος επιθυμεί να μην υπάρχει καθόλου νομοθεσία ενάντια στις διακρίσεις, είναι

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

δύσκολο να βρεθεί ένας τρόπος να αποφευχθεί αυτού του τύπου ο προσδιορισμός του «ποιος μετράει» ως μέλος μειονότητας. Θα μπορούσε να ισχυριστεί κάποιος ότι στο παραπάνω παράδειγμα δεν παίζει ρόλο σε ποια φυλή ανήκουν οι υποψήφιοι, αλλά εάν ο εργοδότης θεωρούσε ότι ανήκαν σε διαφορετικές φυλές και αυτό αποτέλεσε το θεμέλιο της απόφασής του. Ωστόσο από πρακτικής απόψεως το τι θεωρούσε ο εργοδότης μπορεί να αποδειχθεί συνήθως μόνο επί τη βάση των φυλών στις οποίες πράγματι ανήκουν οι υποψήφιοι, οπότε επιστρέφουμε στη διερεύνηση του «ποιος μετράει ως μέλος μειονότητας».

Είναι σίγουρα υπερβολικό να δεχθούμε ότι πρέπει να καταργηθεί η νομοθεσία ενάντια στις διακρίσεις επειδή η εφαρμογή της απαιτεί ορισμένες κατηγοριοποιήσεις που θυμίζουν τις κατηγοριοποιήσεις που χρησιμοποιούνταν για αποκρουστικούς σκοπούς στη ναζιστική Γερμανία και στο άπαρτχαιντ της Νοτίου Αφρικής. Σε τελική ανάλυση η αμηχανία που μας προκαλούν κάποιες οριακές περιπτώσεις – είτε αφορούν την εφαρμογή θετικών διακρίσεων είτε απλά της νομοθεσίας ενάντια στις διακρίσεις– αποτελεί το τίμημα για να οικοδομηθεί μια κοινωνία με περισσότερη ισότητα.

<http://www.dorfonlaw.org>, 9/5/2012

(επιλογή-μετάφραση: Αλκμήνη Φωτιάδου)

Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας

Γιάννης Μεταξάς, Ομότιμος Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών

Από την αρχή της κρίσης διάφοροι ευρωπαίοι ηγέτες –και ο καθένας σύμφωνα με τη δική του διανοητική επάρκεια και διπλωματική ευελιξία– άλλοτε απειλούν την Ελλάδα και άλλοτε της «συμπαρίστανται». Άλλοτε τη μισοσυχαίρουν συγκρατημένα για ό,τι επέτυχε και άλλοτε τη λοιδορούν απροκάλυπτα για όσα δεν έχει κάνει.

Η μεταχείριση όμως αυτή με δηλώσεις και αντιδηλώσεις, με υποδείξεις και διαψεύσεις, με υπαινιγμούς και άλλους «ξιφισμούς», έχει τις δικές της αρνητικές μετεπιπτώσεις. Που δεν αφορούν μόνο εμάς. Υπονομεύουν μακροπρόθεσμα την ίδια την υπόσταση και λειτουργία της ΕΕ.

Έτσι η Ευρώπη, ως ιστορικο-πολιτική προοπτική, έχει αρχίσει να απομακρύνεται απ’ ό,τι μέχρι πριν από λίγα χρόνια είχε στη συνείδηση των πολιτών της κατακτήσει. Απομακρύνεται από την τότε αποφασισμένη πορεία προς μια κοινωνική και διαπολιτισμική θέσμιση στη βάση μιας εξίσου συμφωνημένης και προσδοκώμενης οικονομικής συνοχής.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’»,
Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας»,
Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο»,
Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος»
Σταύρος Λυγερός

Και όλα αυτά συντελούνται μέσα σε μια παγκόσμια από καιρό κρίση, στην οποία δεν συνέβαλαν μόνο οι χρηματοπιστωτικοί κερδοσκόποι αλλά και πολλοί άλλοι. Έτσι η λύση στο ευρωπαϊκό πρόβλημα και συνεπόμενα και στο ελληνικό δείχνει να έχει δυο εκδοχές: Ή θα αφεθούν ελεύθερες οι αγορές να εκφραστούν, δηλαδή δαρβινικά και αυτόματα μετρώντας μετά νεκρούς και διασωθέντες, ή η Πολιτική (με μεγάλο Π) θα παρέμβει. Η παρέμβαση δεν μπορεί να είναι άλλη από τη στοχευμένη διοχέτευση χρηματικών πόρων στην αγορά και την παροχή δανείων μακροπρόθεσμης εξυπηρέτησης, που ταυτόχρονα θα αμβλύνουν την ασύμμετρη λιτότητα και θα παράγουν, στο μικρομεσαίο επίπεδο, διάχυτη ανάπτυξη. Επιλογή που απορρίπτουν εκείνοι που προαπαιτούν την αποτελεσματική λειτουργία ενός μηχανισμού παρακολούθησης της δημοσιονομικής νομιμοφροσύνης με ταυτόχρονη αφαίρεση εκείνου του μέρους των κερδών που είναι αναγκαίο για την αποπληρωμή του χρέους. Αποπληρωμή όμως από εκείνους που αυτά ακριβώς τα κεφάλαια έχουν τώρα ανάγκη για να επανακινήσουν την οικονομία τους.

Η ΕΕ ωστόσο συγκροτήθηκε ως εξελισσόμενη Συμπολιτεία επειδή οι χώρες, τα μέλη –και όχι απλά τα μέρη– εκχώρησαν ένα μέρος της κυριαρχίας τους σε κοινούς θεσμούς και στο όνομα μιας κοινής ευρωπαϊκής ειρήνης μετά από δυο πολεμικές αθλιότητες και άλλες βαρβαρότητες. Κανένα όμως μέλος δεν παραιτήθηκε από αυτή την κυριαρχία. Στη βάση αυτής της παραδοχής τα πολιτικά κόμματα στις εκλογές της 17ης Ιουνίου πρέπει να τοποθετηθούν, όχι μόνο για τα καθαρώς οικονομικά θέματα, όσο καυτά κι αν είναι αυτά, αλλά και για κάτι άλλο. Πρέπει να μας εκθέσουν με σαφήνεια και χωρίς άλλες προεκλογικές παραλλαγές, τις απόψεις τους και για τα εξής δύο:

1. με ποιο συγκεκριμένο τρόπο θα ασκήσουν τα κυριαρχικά δικαιώματα της χώρας ώστε να περιορίσουν την πραγματική και συμβολική μας υποβάθμιση σε παγκόσμιο επίπεδο, και
2. να μας πουν μέσα από ποια άλλη στάση πολιτείας και ζωής, μέσα από ποια άλλη οργανωτική αναδιάρθρωση θα διεκδικούν όλο και πιο αποτελεσματικά τη συμμετοχή μας στην καθημερινή πραγματικότητα της ευρωπαϊκής εξουσίας σύμφωνα με την αρχή της συλλογικής κυριαρχίας (βλ. επιφ. μου στο «Βήμα» της 4ης Μαρτίου, αλλά και την απολύτως αντίστοιχη πρόταση, μερικές αργότερα μετά των J-M. Cavada και G. Klossa για μια «souveraineté collective», Le Monde 9.III.12).

Αυτή τη συμμετοχή στη «συλλογική κυριαρχία» καμία χώρα, όσο δυνατή και αν αισθάνεται, δεν μπορεί να την υπεξαιρεί υπέρ εαυτής. Τη συλλογική κυριαρχία κανείς δεν μπορεί να την ασκεί αποκλειστικά ή συνεταιρικά με κάποιους μόνο. Και

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

κυρίως να την αποσπά από τα θεσμικά ευρωπαϊκά όργανα, φροντίζοντας μάλιστα, προληπτικά, να τη διασφαλίζει τοποθετώντας στις υψηλότερες θέσεις χαμηλής ισχύος ευγενείς ανθρώπους.

Μεθαύριο, στις 17 Ιουνίου, προαπαιτώντας συγκεκριμένες προτάσεις από εκείνους που υπόσχονται να μας διασώσουν, περιμένουμε να ακούσουμε ότι σ' αυτό π.χ. το πρόβλημα αντιστοιχεί αυτή η λύση και σ' εκείνο μια αντίστοιχη άλλη. Και αυτό όχι μόνο για να διαχειριστούμε τους πόρους «υπέρ των πιο πολλών ανθρώπων» (δηλαδή κατ' εξοχήν πολιτικά) αλλά και για να μπορούμε να αντιτάξουμε στους συνεταίρους μας μια νέα πανελλήνια υπευθυνότητα, μέσα σε μια νέα «πανελλήνια εκστρατεία».

πηγή: Εφημερίδα «Το Βήμα», 3/6/2012

Καταδίκη με την ψήφο

Κώστας Χρυσόγονος, Καθηγητής Συνταγματικού Δικαίου στο Τμήμα Νομικής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

Το βίαιο επεισόδιο με πρωταγωνιστή βουλευτή της Χρυσής Αυγής σε πρωινή τηλεοπτική εκπομπή, στις 7.6.2012, ήταν ένας ακόμη σταθμός στον κατήφορο του πολιτικού μας συστήματος. Το ερώτημα που τίθεται, με αφορμή το παραπάνω περιστατικό, είναι αν μπορεί να απαγορευθεί η λειτουργία πολιτικού κόμματος το οποίο δεν σέβεται τους κανόνες της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Η απάντηση είναι αρνητική. Το ισχύον Σύνταγμα δεν προβλέπει καμία διαδικασία απαγόρευσης «αντιδημοκρατικών» κομμάτων, σε αντίθεση με άλλα ευρωπαϊκά συνταγματικά κείμενα (π.χ. τον γερμανικό Θεμελιώδη Νόμο, άρθρο 21 παρ. 2).

Τέτοια απαγόρευση δεν μπορεί να θεσμοθετηθεί ούτε με κοινό νόμο, είτε σε βάρος συγκεκριμένου κόμματος (όπως είχε συμβεί στη διάρκεια του εμφυλίου πολέμου με το ΚΚΕ, α.ν. 509/1947) είτε γενικότερα με την καθιέρωση διαδικασίας για δικαστική απαγόρευση ενός οποιουδήποτε κόμματος, εφόσον διαπιστωθεί πως οι αρχές και/ή η πρακτική του αντιστρατεύονται τις βάσεις του πολιτεύματος. Το άρθρο 29 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζει ότι «Ελληνες πολίτες που έχουν το εκλογικό δικαίωμα μπορούν ελεύθερα να ιδρύουν και να συμμετέχουν σε πολιτικά κόμματα, που η οργάνωση και η δράση τους οφείλει να εξυπηρετεί την ελεύθερη λειτουργία του δημοκρατικού πολιτεύματος.

Πολίτες που δεν απέκτησαν ακόμη το δικαίωμα να εκλέγουν μπορούν να συμμετέχουν στα τμήματα νέων των κομμάτων». Όπως επισήμανε σε ανύποπτο χρόνο ο Δημήτρης Τσάτσος

www.cecl.gr

Επικοινωνία: centre@cecl.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

(Συνταγματικό Δίκαιο, τόμ. Β', 1993, σ. 83), «ο συνταγματικός νομοθέτης, έχοντας επίγνωση της εγγενούς ρευστότητας των ρητρών περί υποχρέωσης εξυπηρέτησης ή στήριξης της ελεύθερης λειτουργίας του δημοκρατικού πολιτεύματος, μόνο κατ' εξαίρεση τις συνόδευσε με κυρώσεις». Τέτοια εξαίρεση συνιστά π.χ. το άρθρο 14 παρ. 3 του Συντάγματος, το οποίο επιτρέπει την κατάσχεση εντύπου για δημοσίευμα που έχει σκοπό τη βίαιη ανατροπή του πολιτεύματος, ενώ αντίθετα κυρώσεις δεν προβλέπονται στο άρθρο 29 παρ. 1. Εξάλλου, το άρθρο 29 παρ. 1 κάνει λόγο και για την «οργάνωση» των κομμάτων, δηλαδή επιτάσσει τον σεβασμό στην εσωκομματική δημοκρατία.

Αν όμως ο μη σεβασμός της τελευταίας αποτελούσε επαρκή δικαιολογητικό λόγο για την απαγόρευση του «παραβατικού» κόμματος, τότε τα περισσότερα ελληνικά πολιτικά κόμματα θα έπρεπε να απαγορευθούν, αφού αυτά παραβιάζουν κατά συρροή τις δημοκρατικές διαδικασίες που εξαγγέλλονται στα καταστατικά τους και στην πράξη όλες οι κρίσιμες αποφάσεις λαμβάνονται προσωπικά από τους αρχηγούς τους. Το ζητούμενο συνεπώς δεν είναι η απαγόρευση της Χρυσής Αυγής, η οποία θα ήταν άλλωστε ατελέσφορη, αφού στη θέση της θα αναφύοταν άλλο νεοναζιστικό κόμμα με διαφορετική ονομασία. Το ζητούμενο είναι να καταδικάσει τις αντιδημοκρατικές συμπεριφορές με την ψήφο του ο ελληνικός λαός.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 11/6/2012

Η Συνταγματική Αναθεώρηση

Ξενοφών Κοντιάδης, Καθηγητής Δημοσίου Δικαίου, Κοσμήτορας Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, Επιστ. Δ/ντης Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου

Δεν είναι τυχαίο ότι στον προεκλογικό λόγο και των δύο (τέως) κομμάτων εξουσίας έγινε έντονη αναφορά στην πρόθεσή τους να μεταρρυθμίσουν το Σύνταγμα. Ο αρχηγός του ΠΑΣΟΚ εξήγγειλε μάλιστα ολική συνταγματική αναθεώρηση και ένα νέο κοινοβουλευτικό σύστημα διακυβέρνησης. Αντίστοιχα, το πρόγραμμα της ΝΔ περιλαμβάνει σε περίοπτη θέση τις αναθεωρητικές της προτάσεις, με έμφαση στην ποινική ευθύνη των υπουργών και τη διαφάνεια. Αλλά και ο ΣΥΡΙΖΑ και η ΔΗΜΑΡ έχουν ενσωματώσει στο πρόγραμμά τους συνταγματικές αλλαγές. Παρότι, λοιπόν, η δυνατότητα έναρξης της αναθεωρητικής διαδικασίας απέχει περίπου 11 μήνες, ωστόσο η προεκλογική γοητεία του συνταγματικού λόγου αποδεικνύεται ισχυρή.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’»,
Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας»,
Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο»,
Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση»
Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος»
Σταύρος Λυγερός

Δύο είναι οι κυριότεροι λόγοι αυτής της επικοινωνιακής προεκλογικής στρατηγικής. Από τη μία πλευρά, πρόκειται για την αναγνώριση της φθοράς του πολιτικού συστήματος, η οποία δεν οφείλεται μόνο στη δημοσιονομική κρίση, αλλά και στην ευρύτατη πλέον απαξίωση των πελατειακών πρακτικών, της πολιτικής διαφθοράς, της κομματικής αδιαφάνειας και της κρατικής αναποτελεσματικότητας. Η άμβλυση της δυσθυμίας απέναντι στην πολιτική τάξη και, ιδίως, έναντι των δύο κομμάτων που εναλλάχθηκαν στην κυβερνητική εξουσία επί 38 χρόνια, μπορεί να επιτευχθεί μέσα από ρηξικέλευθες αλλαγές στο πολιτικό σύστημα, οι οποίες περιβαλλόμενες με το αυξημένο συμβολικό περιεχόμενο μιας συνταγματικής αναθεώρησης θα μπορούσαν να αποτρέψουν την προϊούσα απονομιμοποίηση των πολιτικών θεσμών.

Ο δεύτερος λόγος αφορά την ανάταξη της ίδιας της ελληνικής οικονομίας. Τα αναπτυξιακά προβλήματα συναρτώνται σε σημαντικό βαθμό με το θεσμικό περιβάλλον. Η γραφειοκρατία επιβαρύνει την επιχειρηματικότητα, το κράτος όχι μόνο δεν προάγει αλλά καταπνίγει την καινοτομία, η Δημόσια Διοίκηση αναπαράγει παθογένειες της δεκαετίας του 1950, η διαφθορά αλλοιώνει ουσιαδώς τον ανταγωνισμό, το κράτος ανακυκλώνει ανισότητες, το δικαστικό σύστημα παρατείνει την αβεβαιότητα με εξωφρενικές καθυστερήσεις. Χωρίς θεσμικές μεταρρυθμίσεις, ακόμη και οι πιο επιτυχημένες παγκοσμίως επιχειρήσεις θα αποτύγχαναν στην Ελλάδα, όπου το επιχειρείν τελεί υπό διωγμό, εκτός εάν ασκείται με όρους προνεωτερικούς ή τριτοκοσμικούς. Το εύλογο ερώτημα είναι, «καλά, η αναθεώρηση του Συντάγματος θα λύσει τα προβλήματα του θεσμικού περιβάλλοντος»; Προφανώς όχι. Αντίθετα, η συνταγματική μεταρρύθμιση ίσως να μην ήταν καν απαραίτητη για τον θεσμικό εκσυγχρονισμό, εάν εξαιρεθούν ορισμένες πανθομολογούμενες συνταγματικές αστοχίες όπως η ρύθμιση για την ποινική ευθύνη των υπουργών ή ο «βασικός μέτοχος». Θα αρκούσε δηλαδή, κατ' αρχάς, μια σειρά συντονισμένων νομοθετικών παρεμβάσεων και, ιδίως, η απαρέγκλιτη εφαρμογή τους, σε συνάρτηση με την απελευθέρωση των δημιουργικών δυνάμεων της Δημόσιας Διοίκησης, που παροπλίζονται μέσα στη γενικευμένη αποτελμάτωση.

Τότε, γιατί προβάλλεται η συνταγματική αλλαγή; Απλούστατα, επειδή μπορεί να σηματοδοτήσει μια νέα αφετηρία και να εμπνεύσει εμπιστοσύνη σε μια πολιτεία που έχει απολέσει αξιοπιστία και προσανατολισμό. Και αυτό είναι αναγκαίο, αρκεί να μη συντελεστεί με όρους συνταγματικού λαϊκισμού.

πηγή: Εφημερίδα «ΕΘΝΟΣ», 12/6/2012

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος

Σταύρος Λυγερός, δημοσιογράφος

Είναι ορατό διά γυμνού οφθαλμού ότι η Ελλάδα διολισθαίνει επιταχυνόμενα προς το σημείο που η κατάρρευση θα καταστεί αναπόφευκτη. Για την ακρίβεια, βιώνουμε ήδη τα πρώτα σημάδια. Δεν είναι μόνο τα ασφαλιστικά Ταμεία που εμφανίζουν ρωγμές. Είναι και τα νοσοκομεία και άλλες ζωτικής σημασίας για την κοινωνική ομαλότητα δομές, όπως οι οργανισμοί παροχής ηλεκτρικής ενέργειας και φυσικού αερίου. Η πρωτοφανής συρρίκνωση του ΑΕΠ συσσωρεύει οικονομικά και κοινωνικά ερείπια, με αποτέλεσμα η ανεργία να εκτοξεύεται. Δεν είναι περιέργο, λοιπόν, που η φτωχοποίηση καλπάζει και οι αυτοκτονίες πολλαπλασιάζονται. Σαν να μην έφθαναν όλα αυτά, η ελληνική κοινωνία βιώνει μια παράλληλη τραγωδία. Οι ένοπλες ληστείες, που συχνά εξελίσσονται σε ληστείες μετά φόνου, έχουν γίνει καθημερινή ρουτίνα. Το πρωταρχικό ανθρώπινο δικαίωμα της ασφάλειας παραβιάζεται μαζικά. Ο φόβος κυριαρχεί. Είναι στατιστικά επιβεβαιωμένο ότι αυτό το είδος της εγκληματικότητας τροφοδοτείται δυσανάλογα από το γεγονός ότι στην Ελλάδα λιμνάζει ένας τεράστιος αριθμός λαθρομεταναστών που δεν μπορεί να επιβιώσει και που επιπλέον έχει μια διαφορετική αντίληψη για την ανθρώπινη ζωή.

Η σημερινή κατάσταση είναι αποτέλεσμα πράξεων και κυρίως παραλείψεων. Οι πολίτες δεν είναι αθώοι, αλλά, όπως πάντα, το ψάρι βρωμάει από το κεφάλι. Με άλλα λόγια, τη βασική ευθύνη φέρει το πολιτικό σύστημα. Αυτή είναι η αιτία που έχει διαρραγεί η αναγκαία για τη λειτουργία της δημοκρατίας εμπιστοσύνη των κυβερνωμένων προς τους κυβερνώντες. Αυτή είναι η αιτία που την Κυριακή, αντί να αναμετρούνται πολιτικά προγράμματα ανάταξης, συγκρούονται το «κόμμα του φόβου» (εκφράζεται από τη Ν.Δ.) με το «κόμμα της τιμωρίας» (εκφράζεται κυρίως από τον ΣΥΡΙΖΑ).

Η Ελλάδα έχει ζωτική ανάγκη από ριζική ανασυγκρότηση όχι μόνο στο επίπεδο της οικονομίας (δημοσιονομικά και ανάπτυξη), αλλά και στα επίπεδα των θεσμών και της δημόσιας ασφάλειας. Το πολλαπλά ακρωτηριασμένο κράτος δικαίου πρέπει επιτέλους να λειτουργήσει. Το κλειστό, σε μεγάλο βαθμό «αυτιστικό» και απαξιωμένο σύστημα εξουσίας είναι ανίκανο να φέρει εις πέρας αυτήν την αποστολή.

Ο μόνος τρόπος διεμβολισμού του είναι η μετάβαση, με δημοψήφισμα και συντακτική Βουλή, από την προεδρευομένη στην προεδρική δημοκρατία. Ο πλήρης διαχωρισμός της εκτελεστικής από τη νομοθετική εξουσία θα λειτουργούσε πολλαπλά ως «επανεκκίνηση». Πρώτον, θα θρυμμάτιζε το

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Άρθρα

- «Το αμήχανο ερώτημα ‘ποιος είναι μέλος μειονότητας’», Mike Dorf
- «Υπέρ της Ευρωπαϊκής Συμπολιτείας», Γιάννης Μεταξάς
- «Καταδίκη με την ψήφο», Κώστας Χρυσόγονος
- «Η συνταγματική αναθεώρηση» Ξενοφών Κοντιάδης
- «Επανεκκίνηση με αλλαγή πολιτεύματος» Σταύρος Λυγερός

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Victim Support Services in the EU: An overview and assessment of victims’ rights in practice - Υποστήριξη Θυμάτων στην ΕΕ: Μια γενική επισκόπηση και εκτίμηση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη»

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

πελατειακό σύστημα. Δεύτερον, η εκλογή προέδρου από τον λαό θα έδινε τη δυνατότητα απεγκλωβισμού του εκάστοτε κυβερνήτη από τις δουλείες των κομματικών μηχανισμών, που συμπεριφέρονται όχι σαν πολιτικοί οργανισμοί, αλλά σαν φυλές, σαν νομείς της εξουσίας. Τρίτον, η ανάδειξη σε υπουργικά αξιώματα κοινωνικών στελεχών, τα οποία σήμερα είναι απρόθυμα να μπουν στις μυλόπετρες της μικροπολιτικής, θα ανανέωνε ριζικά και διαρκώς την πολιτική ελίτ.

Προφανώς, η αλλαγή πολιτεύματος δεν είναι πανάκεια. Δίνει, όμως, τη δυνατότητα για μία τομή στο επίπεδο του πολιτικού συστήματος, το οποίο συνεχίζει να λειτουργεί ως μέρος του προβλήματος κι όχι ως παράγοντας λύσης. Ας μην ξεχνάμε ότι η χώρα διολισθαίνει στην άβυσσο...

πηγή: Εφημερίδα «Η Καθημερινή», 15/6/2012

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Victim Support Services in the EU: An overview and assessment of victims’ rights in practice - Υποστήριξη Θυμάτων στην ΕΕ: Μια γενική επισκόπηση και εκτίμηση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη»

Το Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ίδρυμα Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου, σε συνεργασία με την Ελληνική Ένωση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Κέντρο Πληροφόρησης και Τεκμηρίωσης για το Ρατσισμό, την Οικολογία, την Ειρήνη και τη μη Βία «Αντιγόνη» και το Κέντρο Ερευνών Μειονοτικών Ομάδων, ως εθνικό σημείο επαφής το Ευρωπαϊκό Δίκτυο για τα θεμελιώδη δικαιώματα (FRANET) του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Θεμελιωδών Δικαιωμάτων (European Union Agency on Fundamental Rights - FRA) έχει αναλάβει να εκπονήσει έρευνα με θέμα: «Υποστήριξη Θυμάτων στην ΕΕ: Μια γενική επισκόπηση και εκτίμηση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη» (Victim Support Services in the EU: An overview and assessment of victims’ rights in practice).

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Νέες δραστηριότητες του Κέντρου Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου – Ιδρύματος Θεμιστοκλή και Δημήτρη Τσάτσου

Προγράμματα

- «Victim Support Services in the EU: An overview and assessment of victims' rights in practice - Υποστήριξη Θυμάτων στην ΕΕ: Μια γενική επισκόπηση και εκτίμηση των δικαιωμάτων των θυμάτων στην πράξη»

www.cecl.gr
Επικοινωνία: centre@cecl.gr

Βασικός στόχος της έρευνας είναι η συγκέντρωση πληροφοριών και δεδομένων σχετικά με τις υπηρεσίες υποστήριξης των θυμάτων εγκληματικών ενεργειών και συλλογή δεδομένων γύρω από τις απόψεις των άμεσα εμπλεκόμενων επαγγελματιών. Απώτερος σκοπός της συλλογής των στοιχείων είναι ο εντοπισμός των ελλειμμάτων στην εφαρμογή της σχετικής νομοθεσίας, στην προστασία των δικαιωμάτων των θυμάτων και ο εντοπισμός καλών πρακτικών στα κράτη μέλη της ΕΕ.